

[Výstava ke covidu-19 ve Zdravotnickém muzeu Národní lékařské knihovny](#) [1]

Autor:

- [KRÝSL, Šimon](#) [2]

Číslo:

- [2020, ročník 29, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Kolektivní členové informují](#) [4]

Klíčová slova:

- [doba koronavirová](#) [5], [Národní lékařská knihovna](#) [6], [výstavy](#) [7]

Region:

- [01 Praha](#) [8]

Co z toho, jak jsme pandemii covidu-19 v českých zemích prožívali, si budeme za několik let či desetiletí pamatovat? S jakými předměty, obrazy či dokumenty si ji spojíme?

V době největšího ohrožení i společného nasazení v zápasu s koronavirem začalo [Zdravotnické muzeum Národní lékařské knihovny](#) [9] (NLK) sbírat exponáty, které upomínají na „dobu covidovou“. Trojrozměrné i dvojrozměrné předměty představují úsilí zdravotníků, dalších pomáhajících profesí i „obyčejných“ lidí uchránit před infekcí sebe, své blízké i všechny potřebné a pomoci těm, které nemoc postihla. Prostřednictvím webových stránek, e-mailu i osobně muzeum oslovilo další knihovny, muzea a veřejnost. Ještě v době, kdy byly knihovna a muzeum uzavřeny, se objevily první ohlasy, například ze Studijní a vědecké knihovny v Plzni, Městské knihovny Česká Lípa nebo Městské knihovny v Praze. Sbírku obohatily doma šité i továrně vyrobené roušky, prosté i zdobné, jednoduché i vynalézavé, ale také řada letáků a plakátů, krabičky od léků, testy, dezinfekční prostředky či hračky.

DOČASNÁ OPATŘENÍ

ŘIĎTE SE POKYNY KNIHOVNIC

**PŘISTUPOJTE JEDNOTLIVĚ
(NIKOLI VE DVOJICÍCH ČI CELÉ RODINY)**

**VRACENÍ PROBÍHÁ
V PROSTORÁCH CHODBY**

**PRO VSTUP DO PROSTOR KNIHOVNY
VYČKEJTE POKYNU KNIHOVNICE**

**PŘED VSTUPEM SI DEZINFIKUJTE RUCI
(K DISPOZICI V KNIHOVNĚ)**

**NEŽÁDEJTE NAŠE PRACOVNÍKY, ABY SE
VZDALOVALI ZE SVÝCH STANOVIŠŤ**

**BUĎTE OHLEDUPLNÍ A NEZDRŽUJTE SE
DÉLE NEŽ JE NEZBYTNÉ.**

[10]

COVID-19 JAK SE CHOVAT V KNIHOVNĚ

Vážení čtenáři, v souvislosti s pandemií koronaviru a ochranou vašeho zdraví i zdraví celé společnosti vás žádáme o důsledné dodržování následujících pravidel:

Dodržujte mezi sebou minimální vzdálenost 2 metry.

Vstupujte pouze s nasazenou rouškou.

Před vstupem do knihovny aplikujte dezinfekci na ruce.

10 minut

Doporučujeme omezit pobyt v knihovně na 10 minut.

10 osob

Maximální počet osob na oddělení je 10.

www.knihovna-cl.cz

Využijte službu expresní balíček.

[11]

Knihovna proti viru

Zakrývejte si nos a ústa
rouškou, šátkem, šálem.

Dezinfikujte si ruce u vstupu.

Dodržujte dvoumetrové
rozestupy.

Používejte rukavice.

Plaťte bezhotovostně.

Omezte čas strávený v knihovně.

Nechodte do knihovny s příznaky
nachlazení (rýma, kašel).

Odložte čtení půjčených knih
o pár dní.

Děkujeme, že jste ohleduplní ke knihovníkům i k sobě navzájem!

[12]

Ochranná opatření

Nenavštěvujte knihovnu, máte-li virózu

Vstupujte pouze s ochranou dýchacích cest

Před vstupem si dezinfikujte ruce

Omezte pobyt v knihovně na dobu nezbytně nutnou
10

Dodržujte mezi sebou rozestupy min. 2 metry

Maximální počet osob ve výpůjčním protokolu je 10

1. PATRO

PŮJČOVÁNÍ DOKUMENTŮ A VYZVEDÁVÁNÍ KOPIÍ
výdej pouze předem objednaných dokumentů a kopií

REGISTRACE
pouze dokončení online předregistrace

REŠERŠNÍ SLUŽBY
pouze vyzvednutí hotových rešerší

PŘÍZEMÍ

KARANTÉNA

vracení dokumentů včetně časopisů a CD

Národní lékařská knihovna, 2020
<https://nlk.cz>

[13]

Návody a doporučení českých knihoven z doby pandemie (zdroj: sbírka dokumentů Zdravotnického muzea NLK)

[14]

[15]

Experimentální antivirotika Remdesivir (Gilead Sciences) a Favipiravir (Toyama Chemical) brání přepisu virové RNA v buňkách. Oba přípravky se zkoušejí jako lék proti novému koronaviru SARS-CoV-2 (foto: Veronika Löblová, Zdravotnické muzeum NLK)

Ve sbírání Zdravotnické muzeum pokračuje i dnes, v době nejistoty, zda nákaza v českých zemích i v Evropě definitivně polevila, nebo se bude v dalších vlnách vracet. Zároveň zpřístupnilo drobnou výstavu již získaných exponátů v expozici v budově NLK i na [webových stránkách muzea](#) [9]. Současné roušky a respirátory se tu setkávají se svými dědečky a pradědečky, lékařskými maskami z doby těsně poválečné i z let sedmdesátých, nebo s modelem první jednorázové ústenky, kterou pacientům s tuberkulózou rozdávali roku 1900 na berlínské plicní poliklinice.

[17]

Výstava o koronaviru ve Zdravotnickém muzeu NLK (foto: Veronika Löblová, Zdravotnické muzeum NLK)

Na výstavu navazuje i [předmět měsíce](#) [18] – cyklus článků, v němž Zdravotnické muzeum postupně na svém webu představuje své sbírky. Články ukazují původ a dějiny prostředků, jimiž se proti nemoci bráníme, i historické souvislosti nákazy samotné. Vedle trnité cesty látkových roušek na oddělení nemocnic a do ulic stížených nemocí tu čtenáři naleznou i historické a současné teploměry, přístroje, které infekci rozeznají jako první, nové léky, které mohou porazit virovou nákazu, či Igráčky s rouškou, doplňkem hračky, jaký jsme si ještě minulý rok nedovedli představit.

[19]

Obličejové roušky z let 1940–2020. Masky z bavlněné tetry (látky k výrobě plenek) byly běžné od 20. do 50. let 20. století. Z pozdějších desetiletí si pamatujeme prosté, dvouvrstvé roušky z bavlny či umělých vláken. Jednorázové roušky zahraniční výroby, někdy vybavené vzduchovým filtrem, se pomalu prosadily po roce 1990 (foto: Tereza Vobecká, Zdravotnické muzeum NLK)

[20]

Leyserův teploměr (kolem roku 1870) a jeho novější nástupci. Teploměry začali lékaři používat v 70. letech 19. století a v následujících desetiletích se z nemocnic a ordinací rozšířily do domovů. Bylo zjištěno, že vzestup teploty je raným znakem infekční choroby; teploměr se proto stal důležitým prostředkem diagnózy i zachycení nemocných (foto: Tereza Vobecká, Zdravotnické muzeum NLK)

[21]

Igráčky s rouškou, které vyrobila firma EFKO z Nového Veselí na Vysočině. Výtěžek z jejich prodeje byl použit k nákupu ochranných prostředků pro větší, živé verze zdravotních sester, lékařů, záchranářů i hasičů zápolících s pandemií (foto: Tereza Vobecká, Zdravotnické muzeum NLK)

[22]

Roušky pro figurky z Lega, které v rámci kampaně Roušky malým hrdinům vyrábí a šíří brněnský ateliér Hua Hua Architects, vysvětlí dětem, že praví hrdinové chodí po městě v roušce (foto: Tereza Vobecká, Zdravotnické muzeum NLK)

Každý exponát poukazuje k jinému příběhu, který spojuje minulost s přítomností, a ukazuje jinou dimenzi současné pandemie. Krevní testy, prokazující přítomnost či nepřítomnost viru, ochranné oděvy, oblékané tam, kde rouška nestačí, výtvarná zpodobení nemoci či ochranné očkování, které před infekcemi zachránilo miliony lidí a jehož vývoj dává naději i nám, žijícím ve světě ohroženém virem – se všemi těmito předměty můžeme vyprávět dějiny koronaviru jako dějiny dneška.

Zdravotnické muzeum se těší na vaši návštěvu: po předchozí dohodě v nádvořním „domečku“ v Národní lékařské knihovně v Praze naproti Lékařskému domu nebo na [našich webových stránkách](#) [9]. Výstava potrvá nejméně do konce letošního roku a památky na covid-19 zůstanou i v trvalé expozici muzea. Pokud najdete doma letáčky, obrázky, roušky, nástroje či jiné upomínky na dobu koronaviru a přinesete je či pošlete, výstava pro vás bude o to bohatší. A až pandemie pomine – a nechtě je to co nejdříve –, připomene nám i našim dětem, čím jsme v roce 2020 prošli a co jsme společně dokázali.

[23]

Zdravotnické muzeum vzniklo v roce 1934 jako Lékařské museum a od počátku bylo spjato s ústřední lékařskou knihovnou v Praze. Od roku 1997 sídlí ve dvoře Národní lékařské knihovny (foto: Veronika Löblová, Zdravotnické muzeum NLK)

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1/vystava-ke-covidu-19-ve-zdravotnickem-muzeu>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1/vystava-ke-covidu-19-ve-zdravotnickem-muzeu>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/krysl-simon>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/kolektivni-clenove-informuji>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/doba-koronavirova>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/narodni-lekarska-knihovna>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/vystavy>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>
- [9] <https://muzeum.nlk.cz/>
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl3.jpg>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl4.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl5.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl6.jpg>

- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl9.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl8.jpg>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl1.jpg>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl2.jpg>
- [18] <https://muzeum.nlk.cz/kategorie/predmet-mesice/>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl7.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl13.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl10.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl11.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/733/krysl12.jpg>